

Ideia hauek, ikuskera hau, ez dira berriak gure artean, ez eta gutxiagorik ere. Berritasuna beste honetan datza: oraingoan E. Ibarzabal dela horren idazlea, eta ez... (ulertzen, ezta?). Oroimenetik oso oker ez banabil, mota honetako eritziek makina bat mexpretxu, ixeka eta deskalifikapen jasan behar izan dituzte orain artean hain zuzen *Muga*-tik eta *Crónica política*-ren orrialdeetatik. Abertzale bero askok ezezik euskaltzale kontsekuente soil askok ere agian ezingo du bere kasua oso desberdin sentitu, E. Ibarzabalek orain bere buruaren kasua honela azaltzen badu: «En definitiva, a los que no sienten como uno, se les llama fanáticos, locos y se les envía al psiquiatra. En lugar de tratar de comprender por qué ocurre esto, se les denigra. Es ésta una actuación democrática?»

Eta nik erantsiko, E. Ibarzabalen beraren hitzez eta estiloz: «No les suena a nada todo esto?...». ■ *Joanes Lekerika.*

Zentsurarik gabeko pantailak

Ekainaren 13tik 19ra ospatu den (artean, lerro hauek idaztean, ospatzeko den) zinemaldiak badu berezitasunik. Zentsurak zigorturiko filmen erakusketa bat antolatu du Barzelonan «Llibertat d'Expressió»aren aldeko Batzordeak. Bere edukinean edo zabalkundean, nola edo hala, ideien eta informazioaren zampaketa jasan duten filmak oso osoan ikusi ahal izango dira. Hala nola, Pilar Miró-ren «El Crimen de Cuenca», Fernando Fernán Gómez-en «La querida», Gutiérrez Aragón-en «Sonámbulos», etc. Zer ikusi, hori da gutxiena; zentsuraren zampaketa salatzeak du hemen munta.

Adierazpen-askatasunaren aldeko borrokan gu baino askoz ere antolatua go daudela katalanak iruditzen zait. Ez bait da hau beren lehen emanaldia. Pare bat urte izango da beste erakusketa bat egin zutena, liburu eta aldizkari zentsuratuen erakusketa orduan.

Adierazpen-askatasunaren eza gogoratzeak ez du paseismorik adierazten. Alde batetik, frankismoaren kontrol ideologikoak askok uste baino gehiago antzutu gaituela aitortu behar dugulako, nahiz eta interes handia izan zenbait lekutan holako gauzak «ahazteko». Eta bestetik, gaur bertan demokraziarekin sasi-ezkontza egiten duen zenbait aginte-ekintza gertatzen delako. Ez al dugu ba Sanchez Erasuskin preso?

Oso ideia polita da zinemaldi honena, eta polita zen kultura idatzian zentsuraren atzaparrak erakustea. Polita, baina mugatua, ez osoa. Esan nahi bait da, nola «erakutsi», sortzera ere iritsi ez zen hainbat filma, hainbat liburu, errepresioaren beldurra eta kontrol ideologikoaren presioa zirela medio? Zentsuraren kalterik handiena ez bait da tatxadura edo ebaketa batzuk egin izana, autozentsura baizik, hots, ideiak eta informazioa jaiogaurretik hiltzea, arraultzean hiltzea. Eta, jakina, horrek ez du inongo pantailatan agertzerik, ez eta inongo erakusketetan. ■
Joan Altzibar.

LA VOZ: Espainiatik Euskadira

Maiatza sasoi aproposa dirudi kazetaritzarako. Iaz *Tribuna Vasca* sortu zen Bilbon, eta aurten *La Voz de Euskadi* jaio da maiatzaren 25ean Lezon. «Demokraziaren lore berri bat» esango luke besteak. Maiatza ez al da ba, loreen hila?

Eta ni pozik. Zorionak eman eta eman. Iaz TVri eman nizkion. Aurten *La Voz*-i. Harrigarri? Bat baino gehiago harritu (eta ia-ia hasarretu) zen iaz TVri ongi etorria eman niola eta. Neure burua ia-ia zuritu beharrean aurkitu nintzen. Lehengo lepotik dut burua orain ere: egunkari baten jaiotzak poztu egiten nau (txanpon gehiago gastatzera behartzen banau ere), adierazpen-askatasunaren garantizat jotzen dut. Eta hori inportantea da. Are inportanteagoa, egunkari hori «pluralista y progresista, radicalmente independiente de cualquier grupo económico y político» baldin bada. Honela aitortzen du bere burua *La Voz*-ek.

Pluralista, aurrerazale, independente da *La Voz*. Hala izan dadila luzaroan opa diot, lehen orduko aitorten hauek, zoritxarrez, gutxi balio bait dute. Urte baten buruan norik sinets dezake TV «independiente, liberal y progresista» denik? Bai, aitorten hauek «hitz huts» bilakatzen dira, pluralzaletasun, aurrerazaletasun eta independentzia horiek praxiak erakusten ez dituenean. Egunero. Luzaroan.

Egunkarietan, ezaguna denez, lanak ditu independentzia babesteak. Hortxe ikusten dut *La Voz*-en Akilesten orpoa ere.

Esperientzia berri bat da *La Voz*, «Sociedad Anónima Laboral» deitzen dena, langileek berek finantzatua eta kudeatua. Horra hor egunkariaren independentziaren garantia, zimentat-